

CYKL | FILMOWI BOHATEROWIE
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 1-3
PRZEDMIOT | EDUKACJA POLONISTYCZNA, PRZYRODNICZA, MATEMATYCZNA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Barbara Ochmańska

FILM | „OPERACJA CZŁOWIEK W CZERNI”
„Operasjon Mørkemann”, Norwegia, 2018, 88’

reżyseria: Grethe Bøe-Waal
scenariusz: Grethe Bøe-Waal
zdjęcia: Kristoffer Hergum, Kristoffer Aamot, Kjetil Fodnes
muzyka: StarGate Scores Mixed i StarGate Studios
montaż: Sandra Pilny-Lockersten
obsada: Kaisa Gurine Antonse, Devin, Ulrikke Hansen Døvingen, Jon Eikemo, Thomas Farestveit

Oliver podczas rowerowej eskapady z Tirilą spada z roweru. Upadek młodego detektywa z „Biura Detektywistycznej nr 2” miał miejsce przez głębokie dziury, które ktoś wykopał. Przez ten niefortunny wypadek dzieciaki zauważają coś dziwnego: wykopane tajemnicze doły i mężczyznę w czarnym ubraniu. Dzieje się coś dziwnego, ale czy para detektywów rozwiąże kolejną zagadkę? Kto powinien zapłacić za nowe koło rowerowe? Kto zrobił dziury i dlaczego? Tirila i Olivera wraz ze swoim psem, basetem Ocho podejmują śledztwo w sprawie tożsamości sprawcy nocnych wykopów. Próba rozwikłania zagadki prowadzi ich do opustoszałego Rønneberget i nocnego spotkania z człowiekiem w czerni. Sprawa przybiera niespodziewany obrót, gdy znajdują tajemniczą mapę. Aby rozwiązać zagadkę, muszą myśleć nieszablowo, działać jak Sherlock Holmes, korzystać z licznych sztuczek i nowoczesnych technologii, analizując zarówno różne fakty z przeszłości, jak i teraźniejszości.

W POSZUKIWANIU TAJEMNICZEGO SKARBU

PRZEDMIOT | EDUKACJA POLONISTYCZNA, PRZYRODNICZA, MATEMATYCZNA

Temat lekcji

W poszukiwaniu tajemniczego skarbu.

Czas trwania lekcji

60 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- w sytuacjach trudnych i wymagających wysiłku intelektualnego zachowuje się rozumnie, dąży do wykonania zadania;
- uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie;
- wykonuje ćwiczenia zwiększające umiejętność koncentracji;
- wyciąga logiczne wnioski;
- dochodzi prawdy;
- skupia swoją uwagę;
- wie na czym polega praca detektywa;
- umie wskazać najważniejsze skarby w życiu człowieka.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych (edukacja polonistyczna);
- wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich, ustala kolejność zdarzeń, ich wzajemną zależność, odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych, postacie główne i drugorzędne; wskazuje cechy i ocenia bohaterów, uzasadnia swą ocenę;
- układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera (edukacja polonistyczna);
- stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów, książek, poznanych nazw geograficznych, imion i nazwisk (edukacja polonistyczna);
- wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się (edukacja polonistyczna);
- określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku) (edukacja matematyczna);
- ocenia swoje postępowanie i innych osób (edukacja społeczna);
- wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii (edukacja społeczna);
- czyta proste plany, wskazuje kierunki główne na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta (edukacja przyrodnicza);
- rysuje ołówkiem, piórem, węglem, mazakiem (edukacja plastyczna);

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- Asymilacji wiedzy: pogadanka, wykład;
- Samodzielnego dochodzenia do wiedzy: problemowa, gietda pomysłów;
- Praktyczne: ćwiczebne, realizacji zadań wytwórczych.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Operacja Człowiek w Czerni”;
- duży plakat/rysunek detektywa;
- odtwarzacz muzyki i nagranie muzyki marszowej;
- ilustracje z akcesoriami detektywa i napisami;
- akcesoria detektywa: lupa, latarka, okulary, płaszcz, notes;
- taśma klejąca;
- stoiki;
- kartoniki z bloku technicznego;
- naczynie z rozpuszczonym woskiem;
- puder;
- rękawiczki;
- plansza do sudoku;
- plansza do odnajdywania skarbu.

Przygotowanie do lekcji

Przed zajęciami nauczyciel przygotowuje duży plakat/rysunek detektywa. Detektyw na rysunku powinien być pozbawiony swoich atrybutów, tj. lupy, okularów, notesu, kapelusza, latarki, płaszcza. Osobno powinny być wydrukowane przedmioty z cechami detektywa.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Odszukaj mnie

Na rozpoczęcie zajęć uczestnicy poruszają się po sali w rytm muzyki odtwarzanej z płyty CD (np. marszowej). Osoba prowadząca proponuje wykonanie następujących poleceń:

- Znajdź kogoś, kto ma taki sam kolor włosów jak ty,
- Znajdź kogoś, kto lubi takie same owoce jak ty,
- Znajdź kogoś, czyje imię zaczyna się na taką samą literę jak twoje,
- Znajdź kogoś, kto ma taki sam kolor włosów jak ty,
- Znajdź kogoś, kto jest ubrany w takie same ubranie jak ty, np. spodnie, spódniczkę, bluzę z kapturem, o podobnym kolorze itp.

Czego brakuje detektywowi?

Osoba prowadząca zawiesza w widocznym miejscu wcześniej przygotowany obraz detektywa bez żadnych akcesoriów.

Czy wiecie, co to za postać? Co jej brakuje? Nauczyciel informuje, że dzisiejszych zajęciach będziemy pomagać detektywowi i rozwiązywać kolejne zagadki i odnajdywać różne zgubione skarby – załącznik nr 1. Detektyw będzie chciał nam też coś przekazać - kiedy odnajdziemy wszystkie rzeczy, poznamy wiadomość od niego.

Prosi, aby dzieci pamiętały, że detektyw musi być skoncentrowany i bardzo uważny podczas pracy. Na zajęciach będziemy sprawdzać, co może być wielkim skarbem dla człowieka.

Zabawa w detektywa

Osoba prowadząca do tego zadania potrzebuje:

- akcesoria detektywa: lupa, latarka, okulary, płaszcz, notes,
- taśmę klejącą,
- obrazki przedstawiające akcesoria detektywa z napisami.

• Celem zabawy jest odkrycie, kto jest złodziejem. Uczniowie stoją w kole. Spośród wszystkich osoba prowadząca wybiera jednego detektywa, zakłada mu płaszcz i kapelusz oraz wręcza przygotowane wcześniej akcesoria (latarkę, lupę, notes). Następnie tłumaczy mu, że zaraz wyjdzie na chwilę z sali, a reszta uczniów w tym czasie wybierze złodzieja. Zadaniem złodzieja będzie okradanie dzieci poprzez wyraźne mrugnięcie. Uczeń, do którego złodziej mrugnie, jest w tym momencie okradziony i powinien usiąść. Zadaniem detektywa jest wskazanie, który uczeń jest złodziejem.

• Nauczyciel po wytłumaczeniu zasad poprosi, żeby detektyw wyszedł na chwilę z sali. Wybiera ucznia, który będzie złodziejem i poprosi, żeby pokazał wszystkim, jak mruga i wykonajcie 2-3 próby. Następnie zaprasza detektywa do sali i poprosi, żeby stanął w środku koła. Grasujący złodziej stoi wśród uczniów. Tak przygotowani uczniowie mogą zacząć zabawę. Zabawę można wykonać kilka razy zamieniając uczniów pełniących rolę detektywa i złodzieja.

Potem prowadzący rozmawia z dziećmi:

Co to jest tajemnica? Kto jest tajemniczy? Co ludzie najczęściej ukrywają? Co może być drogocenne? Kto może nam pomóc w rozwikłaniu skomplikowanych zagadek?

Za wykonane zadanie dzieci otrzymują ilustrację z lupą i napisem „Rodzina”. Ilustrację dzieci przyczepiają do planszy.

Tajemniczy słoik

Następnie nauczyciel zadaje dzieciom zagadkę.

Kasia i Basia zostały na kilka godzin same w domu. Kiedy rodzice wrócili z kina, okazało się, że szklany pojemnik z rodzinnym skarbem, smakowitymi, ulubionymi czekoladkami mamy, schowany w kuchennej szafce stoi pusty. Żadna z siostr nie chciała przyznać się do zjedzenia słodyczy. Dziewczynki zrzuciły nawzajem winę na siebie. Tata podniósł pusty pojemnik w kierunku żyrandola i obejrzał go z uwagą, po czym z uśmiechem stwierdził: Kłamstwo ma krótkie nogi! Ten słoik „powiedział” mi, że te słodycze zjadłyście razem. Zaskoczone siostry przyznały się do łakomstwa, przeproszając rodziców, że skłamały. Potem usiedli razem w pokoju i przez długi czas wspólnie się zastanawiali - skąd tata to wiedział? Jak słoik „powiedział” jemu, co zrobiły?

Skąd tata mógł wiedzieć, kto zjadł skarb mamy-smakowite czekoladki?

Czy widzieliście swoje odciski palców?

Gdzie i kiedy je widzieliście?

Czy łatwo jest zmienić swój lub kogoś wygląd?

Co można zmienić w wyglądzie?

Jak można to zrobić?

A czy można zmienić odciski palców?

Osoba prowadząca podsumowuje wypowiedzi uczniów. Naprowadza ich na opcję, że tata z zagadki mógł zobaczyć na słoiku ślady (odciski palców) swoich córek. Podkreśla także, iż łatwo można zmienić swój wygląd (np. kolor i ułożenie włosów, zarost lub jego brak, makijaż itd.), jednak bardzo trudno zmienić odciski swoich palców.

Za wykonane zadanie dzieci otrzymują ilustrację z latarką i napisem „Przyjaźń”. Ilustrację dzieci przyczepiają do planszy.

Ślady na stole

Nauczyciel przygotowuje stole. Jeden dla 5-6 osób. Prosi, aby wszystkie dzieci z danej grupy po kolei go dotknęły, a następnie ujawnia pudrem ślady palców dzieci na stole i prezentuje im.

Przygotowuje kartoniki (z bloku technicznego) dla każdego ucznia. Rozpuszczony wosk nalewa na kartoniki. Wystarczy kilka kropel wosku. Najwygodniej najpierw rozdać uczniom kartoniki, a następnie podejść do każdego stolika, nalać wosk i poczekać około 30 sekund na jego wystudzenie.

Ze względu na ryzyko poparzenia, wosk powinien nalewać nauczyciel, a nie dzieci. Po lekkim wystudzeniu wosku poprosz uczniów, aby delikatnie przyłożyli palec i odcisnęli swój ślad. Ważne, żeby wosk już nie był gorący, ale także aby jeszcze całkiem nie stęzał (powinien być ciepły). Po chwili wosk zastyga i widoczne są na nim linie papilarne.

Następnie prosi uczniów o porównanie swoich śladów ze śladami kolegów. Zwraca ich uwagę na różne rodzaje odcisków.

Jeśli mamy dostęp do lup, możemy rozdać je dzieciom i poprosić o przyjrzenie się odciskom palców w powiększeniu.

Po wykonaniu zadania prosi dzieci o wyciągnięcie wniosków. Pyta:

Co się stało?

Co zaobserwowaliście?

Podsumowuje ich wypowiedzi, podkreślając, że detektyw zabiera takie ślady do zbadania w laboratorium. Używa do tego specjalnych folii lub fotografuje je. Uświadamia uczniom, że odciski palców zostawiają w wielu miejscach i są one na wszystkich przedmiotach, których dotykają. Często można je zobaczyć "gołym okiem", szczególnie gdy zostawione są na szkle, które ogląda się pod światło. Za wykonane zadanie dzieci otrzymują ilustrację z okularem i napisem „Mądrość”. Ilustrację dzieci przyczepiają do planszy.

Rękawiczki detektywa

Nauczyciel prezentuje uczniom rękawiczki, w których pracuje detektyw. Pyta ich dlaczego detektyw musi używać rękawiczek.

Następnie podsumowuje ich wypowiedzi, podkreślając, że detektyw pracuje w rękawiczkach, aby nie zostawić śladów linii papilarnych, a także, aby nie niszczyć śladów, które już są oraz dla własnego bezpieczeństwa.

Za wykonane zadanie dzieci otrzymują ilustrację z rękawiczki i napisem „Przyjaźń”. Ilustrację dzieci przyczepiają do planszy.

Rozwiąż sudoku

W dalszej części dzieci rozwiązują sudoku. Zasady gry w sudoku są niezwykle proste. Kwadratowa plansza jest podzielona na cztery identyczne kwadraty 4 x 4 - w każdym z nich znajduje się cztery komórki. Zadaniem dzieci jest wypełnienie wszystkich komórek postaciami czterech bohaterów z filmu. W każdym wierszu i każdej kolumnie dana postać z filmu może występować tylko jeden raz.

Rozwiązanie:

Za wykonane zadanie dzieci otrzymują ilustrację z płaszczem i napisem „Zdrowie”. Ilustrację dzieci przyczepiają do planszy.

Znajdź skarb

Osoba prowadząca informuje dzieci, że będą poszukiwać różnych skarbów.

Prosi, aby dzieci dobrały się w pary. Jedna osoba z pary ma zawiązane oczy apaszką, a zadaniem drugiej jest ustawić ją na polu A 1 lub J1 i doprowadzić do wybranego skarbu podając jej odpowiednie polecenia, np. w prawo, w lewo, prosto, podając określoną ilość pól. Szachownica z polami może być w formie kartki A4 lub A3 lub narysowana przez osobę prowadzącą na dużym arkuszu papieru.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A										
B										
C										
D										
E										
F										
G										
H										
I										
J										

Za wykonane zadanie dzieci otrzymują ilustrację z notesem i napisem „Miłość”. Ilustrację dzieci przyczepiają do planszy.

Podsumowanie zajęć

Na zakończenie zajęć dzieci oglądają odnalezione akcesoria detektywa wraz z przyporządkowanymi im skarbami i rozmawiają na temat swoich odkryć.

Dlaczego te skarby są ważne a nie złoto, diamenty czy też inne wartościowe przedmioty?

Dodatkowa sytuacja edukacyjna:

W poszukiwaniu tajemniczego skarbu

Tajemniczy gość – przygotowujemy portret pamięciowy. Klasowa Agencja Detektywistyczna poszukuje pewnej osoby znajdującej się wśród uczniów (lub w danej szkole). Każde z dzieci wciela się w rolę utajnionego pracownika agencji detektywistycznej zajmującego się czynnościami śledczymi w sposób dyskretny. Jego zadaniem jest zadawanie pytań, na które nauczyciel może odpowiadać twierdząco lub negująco: tak, nie oraz odgadnąć, kto jest tajemniczą osobą. Przygotowany rysopis i portret pamięciowy może dotyczyć dziecka z klasy, nauczyciela uczącego w danej klasie lub innego pracownika szkoły, (albo bohatera książki, filmu, itp.). Następnie to dzieci mogą rysować, układać rysopisy poszukiwanych osób i odpowiadać na pytania innych uczniów.

Załącznik nr 1

RODZINA

PRZYJAŹŃ

MĄDROŚĆ

PRZYJAŹŃ

ZDROWIE

MIŁOŚĆ

